

zapisywanie narkotyków narkomanom tłumaczyli się tym, że tych ludzi nie stać było na odbycie leczenia. Zbijając argumenty doc. Luniewski w dość prosty sposób dowodził, że nałóg kosztuje znacznie więcej niż kuracja odwykowa. Ponadto wskazywał na duże możliwości uzyskania ulg w opłatach.

*

Już ten krótki przegląd posunięć władz państwowych dowodzi, że państwo prowadziło niezwykle aktywną politykę w tym zakresie. Antycypowanie zagrożenia i podejmowanie działań wyprzedzających stanowiło zasadę ich postępowania. Pierwsi narkomani pojawili się w lecznictwie w 1921 roku, a w dwa lata później Sejm uchwala już ustawę. Nie sposób nie zrobić krótkiego odniesienia do czasów współczesnych. Druga ustawa została przyjęta przez Sejm dopiero 31 stycznia 1985 roku. W okresie tym zjawisko narkomanii przeżywało trzecią w swych dziejach eksplozję, której pod względem rozmiarów, nie sposób porównywać z przedwojenną.

Ustawa międzywojenna była - jak na obecne standardy - niezwykle lakoniczna. Zawierała 12 artykułów, a objętościowo zajmowała 1 stronę formatu A-4. Mimo to (a może dlatego?) była bardzo precyzyjna, jasna i ... szczegółowa. Obecna składa się z 38 artykułów i jest trudna do zrozumienia nawet dla profesjonalistów.

*

DRUG ABUSE IN POLAND BEFORE WORLD WAR II

Summary

Drug abuse did not constitute a serious social problem in pre-war Poland. In 1933 there were 295 drug addicts hospitalized all over the country. According to the pre-war researchers the number of drug abusers could be estimated at five thousand persons.

Drug abusers of that time used mostly classical narcotics like morphine, heroine, cocaine. Codeine, somnifren

and pantopon were often taken as well. Hashish, mescaline, peyotl were less popular. Pills against headaches played the role of substitute.

According to the health statistics and public prosecutor's office, males constituted about three fourths of all drug abusers. Addiction was most prevalent among 30 years olds and almost absent in those younger. There were, however, some younger individuals (below 30 years) who used cocaine.

White collar workers (30%) dominated the occupational structure of those drug addicts registered in the files of the public prosecutor's office in Warsaw. The second, most numerous group consisted of craftsmen and shop-keepers (13%) and the third (9%) were from the medical professions: pharmacists, doctors, nurses etc. The other social groups were represented as follows: blue collar workers (2%), prostitutes (5%), artists (4%).

The majority of the pre-war researchers, however, shared a view that drug abuse was much more prevalent among army officers (especially in air forces and navy), artists, writers and journalists.

Roman-catholics were the most susceptible to addiction, the least - the members of Orthodox Church.

The researchers of that time devoted a lot of attention to the etiology of this social ailment. Some underscored medical causes, others - psychological, economic, political and cultural in respect to civilization. There were also concepts stressing the importance of physiology and biochemistry of the human organism.

PISMIENICTWO

1. Bielewicz A.: Narkomania w okresie II Rzeczypospolitej. Trzeźwymi Bądźcie, 6, 1986; 2. Chodźko W.: Sprawa narkotyków jako zagadnienie międzynarodowe. Medycyna, 1934, 162-163; 3. Firstenberg J.: Walka z narkomanią i handlem narkotykami na terenie sądowym. Warszawa 1936; 4. Gallus J.: Szczegółowe dane dotyczące chorych w zakładach psychiatrycznych w Polsce za lata 1930-1933. Nowiny Psychiatryczne, III, IV, 1935; 5. Gallus J.: Szczegółowe dane dotyczące chorych w zakładach psychiatrycznych w Polsce w latach 1934-1936. Nowiny Psychiatryczne, I-IV, 1937; 6. Harbin K.: Narkomania w szkole. Warszawa 1934; 7. Luniewski W.: W sprawie liczby narkomanów. Rocznik Psychiatryczny XXI, 1933; 8. Luniewski W.: Psychiatryczno-społeczne znaczenie narkomanii. Medycyna, 1934, 153-156; 9. Nelken J.: Kilka uwag na temat narkomanii. Medycyna, 1934; 10. Sprawozdanie Rządu Polskiego złożone Opiumowej Komisji Doradczej Ligii Narodów i opublikowane przez Komisję w czerwcu 1935 r. Druk Ligii Narodów, 1935, XI, 4 - za Firstenbergiem J.
11. Szulc G.: Narkomania jako zagadnienie higieny społecznej. Medycyna, 1934, 156-162; 12. Witkiewicz St.I.: Nikotyna-Alkohol-Kokaina-Peyotl-Eter-Morfina-Appendix. Warszawa 1932.